

Pressmeddelande

Luxemburg den 18 januari 2021

EU:s inledande insatser mot covid-19: lärdomar för att förbättra det europeiska folkhälsosamarbetet

Europeiska revisionsrätten har undersökt EU:s inledande insatser mot covid-19-krisen och pekar på vissa utmaningar som EU ställts inför i stödet till medlemsstaternas folkhälsoåtgärder. Utmaningarna handlar bland annat om att fastställa en lämplig ram för gränsöverskridande hälsohot, att underlätta tillhandahållandet av tillräckliga leveranser under en kris och att stödja utvecklingen av vacciner.

EU har begränsade befogenheter på folkhälsoområdet. De handlar framför allt om att stödja samordningen av medlemsstaternas åtgärder (via hälsosäkerhetskommittén), underlätta upphandling av medicinsk utrustning (genom upprättande av gemensamma ramavtal för upphandling) och samla in information/bedöma risker (genom Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar, ECDC). Sedan början av covid-19-pandemin har EU vidtagit ytterligare åtgärder för att hantera brådskande frågor, underlätta tillgången till medicinsk utrustning och informationsutbytet mellan medlemsstaterna samt främja forskning om testning, behandling och vaccin. Fram till den 30 juni 2020 hade EU anslagit 3 % av sin årliga budget till folkhälsorelaterade åtgärder.

"Det var en utmaning för EU att snabbt komplettera de åtgärder som man vidtagit inom ramen för sitt formella ansvarsområde och stödja folkhälsoinsatserna mot covid-19-krisen", sade Joëlle Elvinger, den ledamot av revisionsrätten som ansvarar för översikten. "Det är för tidigt att granska pågående åtgärder eller att bedöma effekten av EU:s covid-19-relaterade folkhälsoinitiativ, men dessa erfarenheter kan ge lärdomar för en eventuell framtida reform av EU:s befogenheter på området".

Redan i en [granskningsrapport från 2016](#) uppmärksammade revisorerna brister i användningen av EU:s rättsliga ram för att hantera allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa från 2013. Vissa problem, till exempel beredningsplanering, har visat sig kvarstå.

För ECDC var det en utmaning att hantera aktualiteten, kvaliteten och fullständigheten hos de uppgifter man fick från medlemsstaterna, och medlemsstaternas olika övervaknings- och teststrategier försvårade jämförelser och bedömningar. ECDC har varnat för att betydande arbete återstår för att införa och stärka en tillförlitlig populationsbaserad övervakning av covid-19.

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens översikt. Hela översikten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Ett avgörande test för medlemsstaternas förmåga att hantera pandemin var om de kunde säkra tillräcklig försörjning med medicinsk utrustning. Europeiska kommissionen vidtog en rad olika åtgärder för att hjälpa medlemsstaterna att möta denna utmaning. Man införde bland annat ett system för exporttillstånd, inrättade ett EU-finansierat strategiskt lager med medicinsk utrustning och personlig skyddsutrustning samt införde ett onlineverktyg för matchning av inköp av medicinsk utrustning. Kommissionen ingick även gemensamma ramavtal för upphandling av medicinsk utrustning. Medlemsstaterna införskaffade dock den allra största delen av sina medicinska förnödenheter via nationella upphandlingsvägar.

EU-budgeten gav stöd till en rad olika åtgärder, bland annat covid-19-forskning och förhandsåtaganden om inköp av vaccin. Fram till mitten av 2020 hade EU avsatt 4,5 miljarder euro specifikt till folkhälsorelaterade åtgärder och utvidgat de typer av utgifter som berättigar till sammanhållningsstöd till att även omfatta covid-19-relaterade folkhälsoutgifter. Den 30 juni 2020 var användningen av dessa medel ännu i ett tidigt skede.

Fram till juni 2020 hade 547 miljoner euro från EU-budgeten anslagits till forskning om utveckling av tester, behandlingar och vacciner mot covid-19. Under den första halvan av 2020 avsatte kommissionen även 1,5 miljarder euro för att finansiera förhandsåtaganden om inköp av vaccin med en rad utvecklare av vacciner mot covid-19. För att minska de risker som är förenade med vaccinutveckling fokuserade kommissionens strategi på investering i flera olika vaccintekniker och vaccinföretag. Strategin omfattade även finansiering av forskning om vaccinmotstånd liksom bekämpning av desinformation, eftersom såväl vaccinmotstånd som desinformation medför en risk för att massvaccineringskampanjer misslyckas.

Bakgrundsinformation

Folkhälsa är primärt en nationell behörighet. Covid-19-pandemin har varit ett test för de relativt begränsade befogenheter som unionen tilldelas i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och den rättsliga ramen för gränsöverskridande hot mot människors hälsa från 2013 (beslut nr 1082/2013/EU). Syftet med denna översikt är inte att dra slutsatser om utfallet och effekten av de åtgärder som hade vidtagits fram till juni 2020, särskilt inte eftersom insatserna fortfarande pågår och förändras i skrivande stund.

Revisionsrätten offentliggjorde nyligen en [översikt över EU:s ekonomiska svar på covid-19-krisen](#); i revisionsrättens arbetsprogram för 2021 ingår en revision av hälsorelaterade åtgärder och vaccinupphandling.

Revisionsrättens översikt 01/2021 *EU:s inledande bidrag till folkhälsoinsatserna mot covid-19* finns på eca.europa.eu.

Presskontakt: Claudia Spiti – E: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: +352 691553547